

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

KAP.410.2.5.2024

Pani
Justyna Bittel
Prezes Zarządu Fundacji
Fundacja
„Terra Humana”
ul. Kawęczyńska 49
03-775 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/003 – Realizacja „Wieloletniego Programu Współpracy Rozwojowej na lata 2021-2030.
Solidarność dla rozwoju”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Terra Humana” (dalej: Fundacja lub Zleceniobiorca) ul. Kawęczyńska 49, 03-775 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Justyna Bittel, Prezes Zarządu Fundacji od 25 października 2010 r. do chwili obecnej (dalej: Prezes Zarządu Fundacji)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań publicznych dotyczących współpracy rozwojowej
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. 9 sierpnia 2024 r., z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Wanda Jeziorska, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/39/2024 z 17 maja 2024 r. 2. Patrycja Smogorzewska, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/38/2024 z 17 maja 2024 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja „Terra Humana” w terminach określonych w umowach zrealizowała cele i wydatkowała środki finansowe w ramach zadań publicznych (Projektów) objętych kontrolą, tj. *Ekoturystyczny szlak "PRUTSKIE SKAŁY" w rejonach Edinet, Riscani i Glodeni*³ (moduły I-III) oraz *Rewitalizacja szansą na społeczno-gospodarczą aktywizację obszarów zdegradowanych w mołdawskich miastach*⁴ (moduł I), finansowanych ze środków dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych⁵.

Kontrola wydatków na łączną kwotę 1 109,3 tys. zł (tj. 84,4% otrzymanych środków dotacji), wykazała, że zostały one poniesione na zadania w ramach ww. Projektów w większości zgodnie z warunkami umów. Fundacja wywiązała się z obowiązku prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej, zaś nie w pełni z obowiązku prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej Projektów. W terminach przewidzianych w umowach dotacji złożone zostały sprawozdania z realizacji Projektów. Niewykorzystane w 2021 r. i 2023 r. środki dotacji w łącznej kwocie 33,5 tys. zł na realizację Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I i III), zostały zwrócone przez Zleceniobiorcę na konto MSZ w obowiązujących terminach. Osiągnięto założone w Projektach wartości większości wskaźników rezultatów. Fundacja nie w pełni wywiązywała się z obowiązków informacyjnych w ramach realizacji Projektów.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- 1) zmiany terminu jednego z działań (polegającego na przeprowadzeniu warsztatów) określonego w harmonogramie Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduł II) bez uprzedniego poinformowania o tym MSZ, co było niezgodne z § 18 ust. 3 umowy dotacji;
- 2) braku na wszystkich 91 dowodach księgowych *KW-wypłata* o łącznej wartości 436,9 tys. zł dotyczących realizacji badanych Projektów, podpisów osób odbierających gotówkę z tytułu należności wynikających z wystawionych przez nich dokumentów (tj. faktur i rachunków), co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶;
- 3) refundacji ze środków dotacji wydatków poniesionych, w ramach Projektów, przez członka Zarządu Fundacji w kwocie 88,1 tys. zł bez złożenia przez niego pisemnych wniosków o zwrot środków własnych, co stanowiło naruszenie postanowień pkt II ppkt 4 załącznika nr 1 do obowiązującej w Fundacji polityki rachunkowości⁷;
- 4) niewprowadzenia w polityce rachunkowości, wymaganych uregulowań dotyczących stosowanej techniki dokumentowania zapisów księgowych, pomimo skorzystania z uprawnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1a pkt 2 uor, dotyczącego zaniechania zamieszczania na dowodzie księgowym części danych, co stanowiło naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b uor;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Projekt *Ekoturystyczny szlak*.

⁴ Dalej: Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast*.

⁵ Dalej: MSZ lub Zleceniodawca.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: uor.

⁷ Zasady (politykę) rachunkowości przyjęto Uchwałą Zarządu nr 1/2004 z 20 maja 2004 r., która weszła w życie z dniem podpisania z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2004 r.

- 5) braku wyodrębnienia ewidencji analitycznej wydatków gotówkowych ze środków badanych dotacji, co było niezgodne z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸;
- 6) braku potwierdzenia osiągnięcia dwóch z 12 wskaźników rezultatu Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) na zadeklarowanym w sprawozdaniu końcowym poziomie, wskutek niezapewnienia przechowywania dokumentacji projektowej zgodnie z § 8 ust. 2 umowy dotacji;
- 7) niewywiązywania się z części obowiązków informacyjnych dotyczących realizowanych Projektów, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 1 pkt 1, 5 i 6 oraz ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych⁹ oraz § 9 ust. 1 umów dotacji, a także pkt 1.4, pkt 1.9, pkt 1.16 i pkt 1.20 załącznika nr 7 do tych umów.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na osiągnięcie celów Projektów objętych kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadań publicznych dotyczących współpracy rozwojowej

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Fundacja realizowała następujące zadania o charakterze modułowym z zakresu współpracy rozwojowej, które w całości zostały sfinansowane ze środków dotacji z MSZ, tj. Projekt *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) oraz Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduły I-III). Łączna wartość umów wyniosła 2 234,1 tys. zł, na które wydatkowano 1 748,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 3-8, 212-221; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 2-4, 29-30; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 234-235)

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie moduły Projektu *Ekoturystyczny szlak* oraz moduł I Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast*, o łącznej wartości 1 314,6 tys. zł, na które wydatkowano łącznie 1 281,1 tys. zł.

Projekt *Ekoturystyczny szlak* (realizowany w latach 2021-2023)¹⁰:

- moduł I był realizowany na podstawie umowy dotacji nr DWR/PPR 2021/114/3/2021¹¹ zawartej w dniu 15 września 2021 r. z MSZ. Otrzymana dotacja w kwocie 249,0 tys. zł została wykorzystana w 95,2%, tj. w wysokości 237,0 tys. zł. Termin realizacji określono od 1 września 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez Zleceniodawcę 6 marca 2022 r.;
- moduł II był realizowany na podstawie umowy dotacji nr DWR/PPR 2021/114/3/2022¹² zawartej w dniu 7 kwietnia 2022 r. z MSZ. Otrzymana dotacja w kwocie 342,0 tys. zł została wykorzystana w 100%. Termin realizacji określono od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez Zleceniodawcę 1 marca 2023 r.;

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ufp.

⁹ Dz. U. poz. 953, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie działań informacyjnych.

¹⁰ Oferty nie przewidywały udziału środków własnych Fundacji w kosztach realizacji Projektu.

¹¹ Dalej: umowa nr DWR/PPR 2021/114/3/2021.

¹² Dalej: umowa nr DWR/PPR 2021/114/3/2022.

- moduł III był realizowany na podstawie umowy dotacji nr DWR/PPR 2021/114/3/2023¹³ zawartej w dniu 17 kwietnia 2023 r. z MSZ. Otrzymana dotacja w kwocie 349,0 tys. zł została wykorzystana w 93,8%, tj. w wysokości 327,5 tys. zł. Termin realizacji określono od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez Zleceniodawcę 28 lutego 2024 r.

Celem realizacji Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III), zgodnie z ofertą, było stworzenie zintegrowanej oferty ekoturystyki, tj. wyznaczenie unikalnego pieszego i rowerowego szlaku ekoturystycznego na terenie Mołdawii, opierającego się na wykorzystaniu istniejącego potencjału turystycznego i przyrodniczego z terenu trzech rejonów Edineț, Rîșcani i Glodeni położonych wzdłuż rzeki Prut, przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego i naturalnego tych obszarów oraz opracowanie przewodnika turystycznego szlaku. Ponadto Projekt zakładał przygotowanie mieszkańców do świadczenia różnorodnych usług na rzecz turystów oraz wzrost poziomu przedsiębiorczości i aktywności społeczności lokalnej.

Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast*¹⁴ (realizowany w latach 2022-2024)¹⁵ realizowany był na podstawie umowy dotacji nr DWR/PPR 2022/020/3/2022¹⁶ zawartej w dniu 21 października 2022 r. z MSZ. Otrzymana dotacja w kwocie 374,6 tys. zł została wykorzystana w 100%. Termin realizacji określono od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez Zleceniodawcę 10 marca 2023 r.

Celem Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) była poprawa jakości życia mieszkańców w sześciu miastach Mołdawii, tj. Glodeni, Ghindești¹⁷, Lipcani, Soldanesti, Telenesti i Cupcini poprzez uruchomienie procesu ich rewitalizacji, obejmującego w 2022 r. m.in. organizację warsztatów dla przedstawicieli samorządów lokalnych w zakresie zarządzania rozwojem lokalnym i wypracowania programów rewitalizacji miast. Celem bezpośrednim dla modułu objętego kontrolą było uruchomienie procesu rewitalizacji w ww. miastach.

(akta kontroli str. 3-5, 108-113, 251-257; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 31-51, 67-176, 190-224; CD nr 6 str. 483-487 plik: 39)

Fundacja, dla środków dotacji otrzymanych z MSZ na realizację Projektów, posiadała odrębne, nieoprocentowane rachunki bankowe, które zgodnie z § 3 ust. 3 umów dotacji były prowadzone przez cały okres realizacji Projektów i utrzymane do czasu zaakceptowania sprawozdań przez Zleceniodawcę.

(akta kontroli str. 108-113, 156-164; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 95-98; CD nr 5 str. 411-482 plik: 580)

2. Fundacja, w ramach wszystkich Projektów objętych kontrolą, zrealizowała cele i wydatkowała środki finansowe w terminach wynikających z § 2 ust. 1 i 2 umów dotacji. W ramach Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduł II) w 2022 r., Fundacja dokonała zmiany terminu realizacji jednego działania (polegającego na przeprowadzeniu warsztatów) określonego w harmonogramie załączonym do

¹³ Dalej: umowa nr DWR/PPR 2021/114/3/2023.

¹⁴ Projekt o charakterze modułowym, składający się z trzech etapów, a dla każdego z nich zawarto w okresie 2022 - 2024 odrębne umowy dotacji. Łączna wartość: otrzymanych środków dotacji 1 294,0 tys. zł, wykorzystanych środków dotacji do dnia 30 czerwca 2024 r. 841,5 tys. zł.

¹⁵ Oferta nie przewidywała udziału środków własnych Fundacji w kosztach realizacji Projektu.

¹⁶ Dalej: umowa nr DWR/PPR 2022/020/3/2022.

¹⁷ Zgodnie ze złożoną ofertą Projekt miał być realizowany m. in. w Riscani. W dniu 29 września 2022 r. MSZ, na wniosek Fundacji, wyraził zgodę na zmianę jednego z miejsc realizacji zadania, w związku z otrzymaniem przez Riscani dofinansowania na realizację programu rewitalizacji od Agentia de Dezvoltare Regionala Nord-Vest (Mołdawska Agencja ADR Nord).

umowy dotacji, bez uprzedniego poinformowania MSZ, co było niezgodne z § 18 ust. 3 umowy dotacji. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 108-113, 120-121; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 112-115, 162-176, 285-343)

3. Szczegółowa kontrola próby wydatków w ramach badanych Projektów na łączną kwotę 1 109,3 tys. zł, w tym wydatków na kwotę 794,9 tys. zł¹⁸ poniesionych w ramach Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) oraz wydatków na kwotę 314,4 tys. zł¹⁹ poniesionych w ramach Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) wykazała, że:

- koszty Projektów dokumentowano zgodnie z § 6 umów dotacji;
- wydatki poniesione na Projekty zostały zrealizowane zgodnie z przeznaczeniem oraz spełniały wymogi kwalifikowalności;
- zakupy zestawów komputerów oraz stojaków/szafek w ramach Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduł II) były dokonane na miejscu w Mołdawii po rozeznaniu rynku;
- w ramach realizacji wszystkich Projektów przy zakupie materiałów oraz usług w Mołdawii (np. zakwaterowania i wyżywienia) kierowano się opiniami i wskazówkami przedstawicieli samorządów lokalnych i mołdawskiego partnera oraz dostępnością obiektów hotelowych, które zapewniły odpowiedni standard usług przy akceptowalnym poziomie cen. Koszty zakupu usług trenerskich ustalono w oparciu m.in. o doświadczenie zawodowe osób w realizacji podobnych projektów. Przy wyborze podmiotów i osób tworzących oraz administrujących stronami internetowymi kierowano się ich wcześniejszym doświadczeniem oraz rzetelnością w realizacji usług. Tłumaczenia konsekwentnie zlecano na miejscu realizacji Projektów, gdyż stawki tam obowiązujące były dwukrotnie niższe od stawek obowiązujących w Polsce;
- nie wystąpiły przypadki podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków z dotacji i innych źródeł. Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że w celu uniknięcia podwójnego finansowania Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową w zakresie kont kosztowych zgodnie z budżetem Projektów, posiadała wyodrębnione rachunki bankowe oraz dokonywała zakupów towarów i usług dla każdego Projektu na podstawie oddzielnych faktur oraz rachunków;
- dowody księgowe zostały trwale oznaczone informacją, że wydatek został sfinansowany ze środków otrzymanych na podstawie umów z MSZ w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej;
- wydając środki w walucie innej niż złoty stosowano średni kurs Narodowego Banku Polskiego z tabeli obowiązującej w dniu poprzedzającym dokonanie operacji, co było zgodne z § 5 ust. 3 umów dotacji. Opisy dowodów księgowych wystawione w walucie obcej zawierały informacje o wysokości wydatku w walucie obcej, zastosowanym kursie wymiany walut do przeliczenia wydatku w złotych oraz wysokość wydatku w złotych;
- dowody księgowe zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym oraz rachunkowym;

¹⁸ Łącznie 152 dowody księgowe, w tym 51 z 2021 r. na kwotę 178,0 tys. zł, co stanowiło 75% poniesionych wydatków, 50 z 2022 r. na kwotę 326,6 tys. zł, co stanowiło 75% poniesionych wydatków, 51 z 2023 r. na kwotę 290,3 tys. zł, co stanowiło 89% poniesionych wydatków.

¹⁹ 75 dowodów księgowych, obejmujących 83,9% poniesionych wydatków.

- 91 dowodów księgowych *KW* - wypłata o łącznej wartości 436,9 tys. zł, nie zawierało podpisów osób odbierających gotówkę z tytułu należności wynikających z wystawionych przez nich dokumentów (faktur i rachunków), co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 5 uor. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- dokonano refundacji wydatków członkowi Zarządu Fundacji w łącznej kwocie 88,1 tys. zł, bez złożenia przez niego pisemnych wniosków o zwrot środków własnych, co stanowiło naruszenie pkt II ppkt 4 załącznika nr 1 do polityki rachunkowości obowiązującej w Fundacji. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- korzystano z uprawnienia wynikającego z art. 21 ust. 1a pkt 2 uor dotyczącego zaniechania zamieszczania na dowodzie księgowym części danych, pomimo niewprowadzenia w polityce rachunkowości, wymaganych uregulowań dotyczącej stosowanej techniki dokumentowania zapisów księgowych. Stanowiło to naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b uor. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3-43, 120-121, 122-137, 160-168, 173-189, 197-204, 222-226; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 5, 6, 25-28, 225-343; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 13, 105-163, 210, 373-431, 465, 755-802; CD nr 6 str. 483-487 pliki: 4-6, 10-13)

4. W Fundacji obowiązywała polityka rachunkowości przyjęta w 2004 r.

W ramach badanych Projektów Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową, lecz nie w pełni wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków. Fundacja prowadziła dla badanych Projektów wyodrębnioną ewidencję księgową przychodów i kosztów stosownie do art. 16 ust. 5 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Zgodnie z art. 152 ust. 1 ufp w ewidencji księgowej Projektów wyodrębnione zostały konta analityczne²⁰ dla wydatków realizowanych z rachunków bankowych dedykowanych wpływom środków z MSZ, natomiast zakres prowadzonej ewidencji księgowej do kont przewidzianych dla operacji gotówkowych²¹ nie pozwalał na identyfikację poszczególnych operacji księgowych finansowanych ze środków dotacji. Opisany powyżej sposób prowadzenia ewidencji księgowej skutkował brakiem odzwierciedlenia w zapisach księgowych kont: 100-14-1-1 i 100-14-1-2 dokonanych refundacji w formie gotówkowej wydatku w kwocie 3,3 tys. zł opłaconego ze środków dotacji zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym dla Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduł II) z przeznaczeniem na Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I).

Ponadto stwierdzono, że wydatek w kwocie 1,8 tys. zł opłacony ze środków dotacji zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym dla Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast*, został zrefundowany w formie gotówkowej bez wyodrębnienia tej operacji w ewidencji księgowej konta 100-14-1-2. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3-43, 108-113, 183-189, 197-204, 222-226; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 5, 6, 25-28, 180-185; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 105-110, 210; CD nr 6 str. 483-487 pliki: 4-6, 10-13)

²⁰ Konto Bieżący rachunek bankowy: 130-1 – Projekt *Ekoturystyczny szlak* i 130-5 - Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast*.

²¹ Konto Kasa: 100-14-1-1 - Projekt *Ekoturystyczny szlak* i 100-14-1-2 - Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast*.

5. Zgodnie z § 5 ust. 4 umów dotacji, dokonano w 2022 r. przesunięć między kosztami programowymi oraz kosztami administracyjnymi²², które nie spowodowały przekroczenia wysokości poniesionych wydatków w kategorii kosztów administracyjnych w stosunku do limitów wynikających z umów.

(akta kontroli str. 108-113; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 67-95)

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 umów dotacji dotyczących realizacji Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) Fundacja występowała o zgody MSZ na wprowadzenie zmian w umowie np. na zmianę miejsca wizyty ewaluacyjnej w 2021 r. wynikającą z wprowadzonych ograniczeń wjazdowych na terytorium Polski w związku z pandemią COVID -19.

W trakcie realizacji badanych Projektów nie wystąpiły przypadki, w których Fundacja musiałaby zwracać się do MSZ z prośbą o dokonanie zmian w zawartych umowach, które wymagałyby ich aneksowania.

(akta kontroli str. 122-137, 149-155; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 433, 499)

6. Fundacja przekazała do MSZ sprawozdania końcowe z realizacji badanych Projektów w terminach wskazanych w § 12 ust. 3 umów dotacji.

Kontrola ww. sprawozdań wykazała, że:

- sprawozdania z realizacji Projektów zawierały wszystkie elementy wymagane umowami;
- wykazane w sprawozdaniach kwoty poniesionych wydatków (kwoty wydatkowanych dotacji) były zgodne z kwotami ujętymi w ewidencji księgowej prowadzonej dla Projektów na wydodrębnionych kontach zespołu 5.

Zgodnie ze złożonymi do MSZ sprawozdaniami wydatki na realizację Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) wyniosły ogółem 906,5 tys. zł, z czego:

- w 2021 r. wyniosły 237,0 tys. zł (sfinansowane w 100% środkami dotacji), co stanowiło 95,2% całkowitych planowanych kosztów. Koszty administracyjne wyniosły 43,4 tys. zł, tj. 100% planowanej kwoty, a koszty programowe 193,6 tys. zł, tj. 94,2% planowanej kwoty. Zwrotu niewykorzystanej części dotacji, w wysokości 12,0 tys. zł, dokonano w terminie wskazanym w § 13 ust. 1 umowy nr DWR/PPR 2021/114/2021. Niepełne wykorzystanie dotacji wynikało z niższych wydatków poniesionych na zakwaterowanie, wyżywienie, transport i ubezpieczenie uczestników, trenerów i tłumacza oraz niższych kosztów organizacji warsztatów, w stosunku do kwot wydatków zaplanowanych w ofercie;
- w 2022 r. wyniosły 342,0 tys. zł (sfinansowane w 100% środkami dotacji), co stanowiło 100% całkowitych planowanych kosztów. Koszty administracyjne wyniosły 60,8 tys. zł, tj. 94,0% planowanej kwoty, a koszty programowe 281,2 tys. zł, tj. 101,4% planowanej kwoty;
- w 2023 r. wyniosły 327,5 tys. zł (sfinansowane w 100% środkami dotacji), co stanowiło 93,8% całkowitych planowanych kosztów. Koszty administracyjne wyniosły 69,8 tys. zł, tj. 100,0% planowanej kwoty, a koszty programowe 257,7 tys. zł, tj. 92,3% planowanej kwoty. Zwrotu niewykorzystanej części dotacji, w wysokości 21,5 tys. zł, dokonano w terminie wskazanym w § 13 ust. 1 umowy nr DWR/PPR 2021/114/2023. Niższe wykorzystanie dotacji nastąpiło głównie z powodu wykonania montażu oznakowania szlaku przez mieszkańców wsi położonych na szlaku

²² W Projekcie *Rewitalizacja moldawskich miast* kwota przesunięć wyniosła 2,8 tys. zł, tj. koszty administracyjne wyniosły 48,4 tys. zł (plan 51,2 tys. zł), a koszty programowe wyniosły 326,2 tys. zł (plan 323,4 tys. zł). W Projekcie *Ekoturystyczny szlak* kwota przesunięć wyniosła 3,9 tys. zł, tj. koszty administracyjne wyniosły 60,8 tys. zł (plan 64,7 tys. zł), a koszty programowe wyniosły 281,2 tys. zł (plan 277,3 tys. zł).

oraz niższych kosztów zorganizowanej kampanii medialnej w stosunku do kwot wydatków zaplanowanych w ofercie.

Zgodnie ze złożonym do MSZ sprawozdaniem wydatki na realizację Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) wyniosły ogółem 374,6 tys. zł (sfinansowane w 100% środkami dotacji), co stanowiło 100% planowanych kosztów. Koszty administracyjne wyniosły 48,4 tys. zł, tj. 94,6% planowanej kwoty, a koszty programowe 326,2 tys. zł, tj. 100,9% planowanej kwoty.

(akta kontroli str. 108-113, 122-137, 149-155; CD nr 1 str. 309-334 pliki: 1-311; CD nr 2 str. 335-336 pliki: 1-14; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 67-94; CD nr 5 str. 411-482 plik: 433)

Sprawozdania z realizacji Projektów zostały zatwierdzone bez zastrzeżeń przez Zleceniodawcę w terminie określonym w art. 152 ust. 2 upf.

(akta kontroli str. 108-113; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 72, 81, 87-95)

7. Badanie sprawozdań oraz dokumentów źródłowych²³ związanych z realizacją Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III), wykazało, że osiągnięto wszystkie zakładane cele i bezpośrednie rezultaty/efekty²⁴, tj.:

- w 2021 r. – zgodnie z ofertą przeprowadzono jedną kampanię informacyjno-promocyjną obejmującą m.in. media społecznościowe²⁵ i tradycyjne²⁶, kolportaż 2 000 egzemplarzy ulotek informacyjno-promocyjnych (wobec zakładanego w ofercie rezultatu 1 500 egzemplarzy). Zgodnie z ofertą utworzono i prowadzono w języku polskim i rumuńskim stronę internetową Projektu²⁷. Zorganizowano planowane dwudniowe warsztaty dotyczące uzgodnienia przebiegu ekoturystycznego szlaku z udziałem przedstawicieli przede wszystkim mieszkańców 12 wsi (26 osób) lokalnych władz i działaczy społecznych oraz przedstawicieli NGO²⁸. Ponadto w planowanych dwudniowych warsztatach dotyczących opracowania logo wsi wzięło udział 80 osób (wobec zakładanego w ofercie rezultatu 72 osoby). Opracowano dwa projekty logotypów szlaku turystycznego „Prutskie Skały” oraz 12 koncepcji rozwoju wsi leżących na szlaku turystycznym. Liczba zinwentaryzowanych zabytków i atrakcji turystycznych proponowanych do włączenia do szlaku wyniosła 65 obiektów, wobec zakładanego rezultatu 24. Zgodnie z ofertą zorganizowano dziesięciodniową wizytę studyjną w Polsce, w której wzięło udział 18 uczestników warsztatów oraz przedstawiciel NGO „Moștenitorii”.

²³ Potwierdzeniem osiągnięcia zakładanych celów oraz rezultatów/efektów były m.in.: listy obecności uczestników warsztatów oraz wizyt ewaluacyjnych, ankiety ewaluacyjne, fotografie np. z odbytych warsztatów, zakupionych środków, prezentacje multimedialne, materiały medialne, plany rozwoju miejscowości na szlaku oraz wzory logotypów szlaku oraz miejscowości na szlaku, nagrania z przeprowadzonych warsztatów, mapa szlaku, roll-upy z logo miejscowości na szlaku, filmy dokumentalne i promujące szlak, lista obiektów turystycznych i zabytkowych na szlaku.

²⁴ Zakładane w ofercie rezultaty bezpośrednie Projektu m.in.: w 2021 r. - liczba odbiorców działań promocyjnych w mediach społecznościowych - 10 000 osób, utworzenie w dwóch językach strony internetowej Projektu, organizacja warsztatu dotyczącego uzgodnienia przebiegu szlaku z udziałem 24 osób, organizacja dla 19 osób, w tym koordynatora mołdawskiego wyjazdu studyjnego (ewaluacyjnego) do Polski; w 2022 r. - liczba odbiorców działań promocyjnych w mediach społecznościowych - 20 000 osób, organizacja warsztatu dedykowanego osobom prowadzącym i podejmującym działalność pozarolniczą z udziałem 24 osób; w 2023 r. - liczba odbiorców działań promocyjnych w mediach społecznościowych - 20 000 osób, organizacja trzech festynów promujących działalność ekoturystyczną na terenie 12 wsi położonych na terenie szlaku i jednego forum ekoturystycznego oraz opublikowanie przewodnika po szlaku.

²⁵ Liczba odbiorców działań promocyjnych w mediach społecznościowych wyniosła 26 572 osoby, co stanowiło 265,7% zakładanego w ofercie rezultatu.

²⁶ np. TVR Moldova, polskojęzyczna gazeta *Jutrenka* oraz gazeta *Riscani*.

²⁷ www.stancileprutului.eu.

²⁸ Non governmental organisation – organizacja pozarządowa.

Podsumowaniem rocznych działań była organizacja trzydniowej wizyty ewaluacyjnej w Mołdawii i sporządzenie raportu ewaluacyjnego;

- w 2022 r. – zgodnie z ofertą przeprowadzono jedną kampanię informacyjno-promocyjną obejmującą media społecznościowe²⁹ oraz tradycyjne³⁰. Zgodnie z ofertą rozbudowano i prowadzono stronę internetową Projektu. W trakcie planowanych dwudniowych warsztatów kontynuowano prace nad wyznaczeniem szlaku turystycznego, w których wzięły udział 37 osoby z 12 wsi, co stanowiło 154,2% zakładanego w ofercie rezultatu (24 osoby). Dla 12 punktów informacji turystycznej na szlaku zakupiono zestawy komputerowe oraz wyposażenie. W celu zaprezentowania istniejących „dobrych praktyk” dotyczących rozwiązań w zakresie organizacji wiosek turystycznych i ekologicznych zorganizowano planowany wyjazd studyjny na terenie Mołdawii, w którym wzięło udział 40 osób (zakładany rezultat 40 osób), w tym uczestnicy Projektu oraz przedstawiciele władz lokalnych. Zakupiono planowanych 12 zestawów tablic informacyjnych na potrzeby oznaczeń szlaku. Zatwierdzono logotypy wsi oraz szlaku. Zorganizowano planowane dwudniowe warsztaty dedykowane osobom chcącym rozpocząć działalność pozarolniczą, wytwarzającym ekologiczne produkty lokalne w ramach szlaku, w którym wzięły udział 23 osoby. Podsumowaniem rocznych działań była organizacja czterodniowej wizyty ewaluacyjnej w Mołdawii i sporządzenie raportu ewaluacyjnego;
- w 2023 r. – przy udziale lokalnych grup mieszkańców dokonano oznakowania szlaku turystycznego w terenie, z którego skorzystało 1 050 osób³¹ (wobec zakładanego rezultatu 100 osób). Oznaczono 138 obiektów na szlaku o charakterze m.in. zabytkowym i turystycznym. Zgodnie z ofertą przeprowadzono jedną kampanię informacyjno-promocyjną Projektu obejmującą przede wszystkim media społecznościowe³² oraz tradycyjne³³ a także przygotowanie i dystrybucję filmów: dokumentalnego³⁴ i promocyjnych³⁵. W ramach planowanych trzech festynów, mieszkańcy promowali oferty turystyczne wsi położonych na szlaku. Zorganizowano planowaną konferencję ekoturystyczną w Balti, w której wzięło udział 100 osób (100% planowanej liczby), w tym władze rządowe Mołdawii. Przygotowano przewodnik turystyczny³⁶ oraz mapę szlaku. W przewodniku turystycznym opisano tradycje i produkty regionalne. Podsumowaniem rocznych działań była organizacja wizyty ewaluacyjnej i sporządzenie raportu ewaluacyjnego. W toku realizacji Projektu 12 osób podjęło pozarolniczą działalność gospodarczą, powstały nowe miejsca m.in. świadczące usługi zakwaterowania i wyżywienia dla turystów oraz sprzedaży żywności ekologicznej.

²⁹ Liczba odbiorców działań promocyjnych w mediach społecznościowych wyniosła 24 608 osób, co stanowiło 123% zakładanego w ofercie rezultatu.

³⁰ TV NORD.

³¹ Liczba turystów przekazana przez koordynatora mołdawskiego na podstawie informacji posiadanych przez Centra Informacji Ekoturystycznej na szlaku.

³² Liczba odbiorców działań promocyjnych w: mediach społecznościowych wyniosła 359 605 osób i w GoogleAds (program reklamowy online firmy Google) 6 791 osób.

³³ Liczba odbiorców w TV NORD i TVR Moldova - ok. 300 000 osób - wartość dodana Projektu.

³⁴ Prutskie Skały – rafa koralowa na północy Mołdawii.

³⁵ 14 filmów o atrakcjach turystycznych i kulturalnych wsi położonych na trasie szlaku oraz film *Stancile Prutului*.

³⁶ Przewodnik w języku rumuńskim, angielskim i rosyjskim w formie pdf został opublikowany na stronie internetowej Projektu oraz jako przewodnik internetowy i zawiera informacje m.in. o atrakcjach turystycznych i usługach turystycznych na szlaku.

(akta kontroli str. 108-113, 138-148, 165-182, 215-223, 274-280; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 67-86, 104-111; CD nr 4 str. 367-410 pliki: 1-540; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 1, 4-17, 229, 254-273, 466, 750-754)

Badanie sprawozdań oraz dokumentów źródłowych³⁷ związanych z realizacją Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) wykazało, że osiągnięto wszystkie zakładane cele i dziesięć z 12 rezultatów/efektów³⁸, tj.:

- przeprowadzono dwa warsztaty: dotyczące przekazania doświadczeń praktycznych wynikających z działań rewitalizacyjnych podejmowanych w polskich samorządach oraz w zakresie wyznaczenia obszarów rewitalizacji w każdym z miast objętych Projektem, w których łącznie wzięło udział 240 uczestników. Opracowano materiały warsztatowe do programu rewitalizacji dla wszystkich sześciu miast w Projekcie;
- dla 18 uczestników warsztatów oraz przedstawicieli władz lokalnych zorganizowano planowaną wizytę studyjną celem zapoznania się z przykładami zrealizowanych projektów rewitalizacji w polskich miastach;
- opublikowano 20 informacji medialnych³⁹ w mołdawskich lokalnych i centralnych mediach, co stanowiło 100% założonego rezultatu;
- opracowano i rozdyskrybuowano ulotki promocyjno-informacyjne w ilości 7 000 egzemplarzy, co stanowiło 100% założonego rezultatu.

Zrealizowano dodatkowe rezultaty/efekty ponad zakładane w ofercie⁴⁰, tj. opracowano i opublikowano na stronie internetowej utworzonej dla projektu⁴¹ poradnik *Rewitalizujemy nasze miasto*⁴², opracowano i rozdyskrybuowano roll-upy z logo projektu w ilości ośmiu sztuk oraz sporządzono raport ewaluacyjny.

Fundacja nie posiadała dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie rezultatu dotyczącego łącznej liczby logowań i pobrań publikacji informacyjnych oraz materiałów informacyjnych do 31 grudnia 2022 r., która według sprawozdania końcowego wyniosła 539 wejść. Ponadto nie przedłożono kontrolującym dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie rezultatu w zakresie liczby wejść na strony w mediach społecznościowych oraz na stronę internetową Projektu, która według sprawozdania końcowego wyniosła łącznie 10 565. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 108-113, 149-155, 205-211, 236-250; CD nr 1 str. 309-334 pliki: 1-311; CD nr 2 str. 335-336 pliki: 1-14; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 87-94; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 502-510; CD nr 6 str. 483-487 pliki: 10-13)

³⁷ Potwierdzeniem osiągnięcia przedstawionych celów oraz rezultatów/efektów były: ankiety ewaluacyjne, raporty z działalności miast, listy obecności uczestników, materiały diagnostyczne programu rewitalizacji miast, fotografie oraz materiały video.

³⁸ Zakładane w ofercie bezpośrednie rezultaty Projektu dotyczyły m.in. zorganizowania dwóch warsztatów dla 210 uczestników z sześciu miast w Moldawii w oparciu o „dobre praktyki” wypracowane w ramach działań rewitalizacyjnych w Polsce, organizacji wizyty ewaluacyjnej dla 18 przedstawicieli mołdawskich samorządów miejskich, opracowania materiałów analitycznych w zakresie planowanej rewitalizacji sześciu mołdawskich miast.

³⁹ Informacja pojawiła się na: trzech stronach internetowych (tvn.md, stiri.md, ecoul.md), w artykule w gazecie „Jutrzenka”, w 18 postach na portalu Facebook u m. in. przedstawicieli władz miast biorących udział w projekcie, koordynatorów w Moldawii oraz stowarzyszeń współpracujących przy projekcie, w dwóch postach na portalu Telegram oraz w filmie na portalu YouTube.

⁴⁰ Dodatkowe rezultaty/efekty były zgodne z umową dotacji, a koszty związane z ich realizacją były ujęte w zaplanowanym budżecie.

⁴¹ <https://revitalizare.eu>.

⁴² Poradnik w języku rumuńskim zawiera najistotniejsze informacje dotyczące procesu rewitalizacji w miastach, sposoby jego wdrażania oraz dobre praktyki wypracowane przez polskie miasta w tym zakresie i został opublikowany na stronie internetowej Projektu w formie pdf.

Zgodnie z § 23 ust. 1 umowy dotacji DWR/PPR 2022/020/3/2022, do czasu zakończenia czynności kontrolnych Fundacja nie zbyła zakupionych na swoją rzecz ze środków pochodzących z dotacji, notebooka oraz iPada⁴³. Natomiast zestawy komputerowe⁴⁴ oraz wyposażenie⁴⁵ zakupione ze środków dotacji, na podstawie § 23 ust. 3 umowy nr DWR/PPR 2021/114/3/2022, zostały protokolarnie przekazane nieodpłatnie do punktów informacji turystycznej na szlaku.

(akta kontroli str. 138-155, 165-172, 251-257; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 466, 498-500, 514-515, 754; CD nr 6 str. 483-487 pliki: 22-33, 38)

8. Fundacja wywiązała się z części obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 1 pkt 1, 5 i 6 oraz ust. 6 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych oraz § 9 ust. 1 w załączniku nr 7 do umów dotacji dla Projektów.

W ramach realizacji Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) za wyjątkiem materiałów opublikowanych na YouTube, umieszczano znak graficzny „Polska pomoc” oraz informacje o finansowaniu ze środków MSZ w ramach współpracy rozwojowej na stronie internetowej, dokumentach związanych z realizowanymi Projektami, w szczególności listach obecności, a także na materiałach promocyjno-informacyjnych, w tym ulotkach, publikacjach w mediach społecznościowych, przewodniku turystycznym, zakupionym sprzęcie komputerowym i wyposażeniu zgodnie z pkt 1.4 oraz 1.12 załącznika do umów dotacji. Brak wywiązania się z obowiązków oznaczenia znakiem graficznym materiałów medialnych, zaktualizowania danych na stronie internetowej oraz obowiązków określonych w pkt 1.9 i 1.20 załącznika do umów dotacji szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W ramach realizacji Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) umieszczano znak graficzny „Polska pomoc” oraz informacje o finansowaniu projektu ze środków MSZ w ramach współpracy rozwojowej na stronie internetowej projektu, publikacjach i materiałach informacyjnych związanych z realizacją Projektu, zakupionym sprzęcie komputerowym zgodnie z pkt 1.4 oraz pkt 1.12 załącznika do umowy dotacji. Na opublikowanym, na stronie Projektu, poradniku dotyczącym wdrażania procesu rewitalizacji oraz promocji „dobrych praktyk” wypracowanych przez polskie miasta, umieszczono informację o tym, iż publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem MSZ, zgodnie z pkt 1.20 załącznika nr 7 umowy dotacji. Brak realizacji pkt 1.9 oraz 1.16 załącznika do umowy dotacji szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 173-182, 190-202; CD nr 1 str. 309-334 pliki: 31-37; CD nr 2 str. 335-336 pliki: 7-14; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 87-97; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 204-207, 210-211, 214-215)

9. W trakcie realizacji Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) wystąpiły trudności dotyczące m. in. możliwości wjazdu do Polski uczestników wizyty studyjnej w związku z pandemią COVID-19 oraz zwiększenia wydatków ponad planowane w niektórych pozycjach budżetowych, co wynikało z trwającej wojny na Ukrainie, niestabilnej sytuacji politycznej związanej z wyborami lokalnymi oraz wzrostu cen energii i paliw. Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że *Fundacja nie informowała MSZ o zaistniałych trudnościach, ponieważ udało się je rozwiązać we własnym zakresie i nie miały one charakteru uniemożliwiającego realizację zaplanowanych zadań. Powodowały one jedynie konieczność podjęcia dodatkowych działań, aby*

⁴³ Wartość zakupionych rzeczy w ramach Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* wyniosła łącznie 8,5 tys. zł.

⁴⁴ 12 zestawów komputerowych o wartości 45,5 tys. zł.

⁴⁵ 12 stojaków o wartości 23,5 tys. zł.

zaplanowane wydarzenia doszły do skutku lub konieczność przesunięć środków budżetowych w ramach pozycji merytorycznych.

W Projekcie *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) nie wystąpiły trudności w trakcie realizacji zadania. W związku z opóźnionym terminem podpisania umowy dotacji dokonano zmian m.in. terminów działań w harmonogramie, które uzgodniono ze Zleceniodawcą przed podpisaniem umowy.

(akta kontroli str. 122-137, 212-221, 265-273; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 225-229, 433, 498-499; CD nr 6 str. 483-487 pliki: 43, 44)

10. Projekty objęte badaniem w trakcie ich realizacji jak i po zakończeniu nie były kontrolowane przez Zleceniodawcę.

(akta kontroli str. 108-113; CD nr 3 str. 337-366 plik: 49)

11. W ramach objętych badaniem Projektów nie podpisywano umów partnerskich. Fundacja współpracowała z mołdawską organizacją pozarządową „Moštenitorii” oraz partnerami polskimi: Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Gościńska Wielkopolska”, Miejską Biblioteką Publiczną im. St. Grochowskiego w Lesznie oraz Miastem i Gminą Zagórz. Polscy partnerzy zapewнили merytoryczną współpracę m.in. w prowadzeniu warsztatów podczas wizyt studyjnych w Polsce oraz przy tworzeniu diagnozy i koncepcji rewitalizacyjnych miast mołdawskich. NGO „Moštenitorii” podejmowała działania w miejscach realizacji Projektów dotyczące głównie organizacji warsztatów, wizyt studyjnych, gromadzenia materiałów oraz działań promocyjnych i informacyjnych. Wybór partnerów w realizacji projektów dokonano w oparciu o wieloletnie doświadczenia we wspólnej współpracy przy realizacji innych projektów m.in. w Mołdawii oraz w Ukrainie. Załącznikami do ofert były listy intencyjne, w których strony potwierdziły gotowość współpracy merytorycznej w celu realizacji Projektów. W ramach realizacji Projektów Fundacja nie przekazywała do ww. podmiotów środków finansowych z dotacji na realizowane przez nich działania.

Odnośnie prowadzenia przez Fundację nadzoru nad działaniami ww. podmiotów Prezes Zarządu Fundacji podała, że (...) *nastawieni jesteśmy na współpracę z organizacjami i instytucjami z Mołdawii i Polski (...). Stale konsultujemy podejmowane działania poprzez bezpośredni kontakt. Realizowanie projektów partnerskich opieramy na wzajemnym zaufaniu i podziale zadań organizacyjnych.*

(akta kontroli str. 108-113, 122-137, 149-155, 236-250; CD nr 3 str. 337-366 plik 49; CD nr 5 str. 367-410 plik: 433; CD nr 5 str. 411-482 plik: 499; CD nr 6 str. 483-487 plik: 13)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Fundacja dokonała zmiany terminu jednego z działań (polegającego na przeprowadzeniu warsztatów) w Projekcie *Ekoturystyczny szlak* (moduł II)⁴⁶, bez uprzedniego poinformowania o tym MSZ. Warsztaty odbyły się w dniach 20 - 21 września 2022 r., tj. w terminie innym niż przewidywał harmonogram stanowiący załącznik do umowy dotacji nr DWR/PPR 2021/114/3/2022 (tj. czerwiec - sierpień 2022 r.). Było to niezgodne z § 18 ust. 3 umowy dotacji.

Zgodnie § 2 ust. 3 umowy dotacji Fundacja zobowiązała się wykonać projekt m.in. w oparciu o aktualny harmonogram, który stanowił załącznik nr 4 do umowy dotacji. Z § 18 ust. 3 umowy dotacji wynikało, że zmiany w harmonogramie projektu niewpływające na termin realizacji projektu mogą być dokonywane przez

⁴⁶ Warsztaty: dedykowane osobom prowadzącym i podejmującym działalność pozarolniczą oraz wytwarzającym ekologiczne produkty lokalne w ramach szlaku oraz dotyczące promocji tradycji i kultury regionalnej. Łączna kwota poniesionych wydatków wyniosła 22,2 tys. zł.

Zleceńbiorcę bez zmiany umowy, jedynie po uprzednim poinformowaniu MSZ, pod warunkiem, że ich dokonanie nie wpłynie negatywnie na jakość oraz terminowość realizacji całego projektu. Informacja o nowym terminie warsztatów została przekazana Zleceniodawcy 9 września 2022 r., czyli po planowanym terminie przeprowadzenia warsztatów wynikającym z harmonogramu.

(akta kontroli str. 108-113; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 76-83, 104-111, 133-146)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że przesunięcie terminu warsztatów nie wpłynęło negatywnie na realizację projektu i wynikało z nieobecności potencjalnych uczestników spowodowanych wyjazdami w okresie wakacyjnym.

(akta kontroli str. 165-172; CD nr 5 str. 411-482 plik: 754)

2. Na przedłożonych do kontroli wszystkich 91 dokumentach księgowych *KW-wypłata*⁴⁷ o łącznej wartości transakcji 436,9 tys. zł dotyczących badanych Projektów⁴⁸ brak było podpisów osób otrzymujących gotówkę z tytułu należności wynikających z wystawionych przez nich faktur/rachunków. Było to niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 5 uor, który stanowi, że dowód księgowy powinien zawierać m.in. podpis osoby, której wydano składniki aktywów.

(akta kontroli str. 120-124, 183-189, 197-204, 227-235; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 231, 236-241, 244-245, 257, 267, 269, 273, 276-279, 281-282, 285-288, 291-292, 299, 301-302, 304, 307, 315, 318, 322, 325-326, 329-330, 332-333; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 755-757, 760-761, 764, 780-786, 789-791, 799-800; CD nr 6 str. 483-487 plik: 7)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że na dokumentach *KW-wypłata* brak było podpisu osób otrzymujących gotówkę, ponieważ nie przedkładano im ich do podpisu, z uwagi m.in. na możliwość niezrozumienia treści polskich dokumentów przez mołdawskich kontrahentów. Podstawą wypłaty gotówki były otrzymane faktury i rachunki.

(akta kontroli str. 183-189, 197-204)

Zdaniem NIK sporządzenie dokumentu księgowego *KW-wypłata* i podpisanie go przez stronę otrzymującą gotówkę jest dowodem potwierdzającym zapłatę za usługę lub towar.

3. W ramach realizacji badanych Projektów z dotacji zrefundowano łącznie 88,1 tys. zł poniesionych wcześniej przez członka Zarządu Fundacji wydatków ze środków własnych na zakup biletów lotniczych, pomimo nieprzedłożenia przez niego pisemnych wniosków o zwrot środków. Stanowiło to naruszenie pkt II ppkt 4 załącznika nr 1 do polityki rachunkowości obowiązującej w Fundacji, zgodnie z którym w przypadku założenia środków własnych przez pracownika lub członka Zarządu Fundacji zwrot może nastąpić na podstawie przedłożonej faktury lub rachunku dokumentującego poniesiony wydatek oraz pisemnego wniosku pracownika zawierającego konto, na które należy przekazać kwotę refundacji.

(akta kontroli str. 120-121, 156-172, 183-189; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 235, 246, 247, 285-343; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 111-163, 582-586, 755-802)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że osoba dokonująca płatności ze środków własnych przedkładała do refundacji faktury i potwierdzenie dokonania płatności (przelew), natomiast przez przeoczenie nie składała pisemnych wniosków o zwrot poniesionych wydatków.

⁴⁷ 40,1% wszystkich dokumentów księgowych objętych badaniem.

⁴⁸ Projekt *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III): 20 dokumentów z 2021 r. o wartości 47,1 tys. zł, 19 dokumentów z 2022 r. o wartości 136,6 tys. zł, 31 dokumentów z 2023 r. o wartości 177,0 tys. zł; Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast* 21 dokumentów o wartości 76,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 156-164, 227-235; CD nr 5 str. 411-482 plik: 522; CD nr 6 str. 483-487 plik: 7)

4. W obowiązującej polityce rachunkowości nie wprowadzono wymaganych uregulowań dotyczących stosowanej techniki dokumentowania zapisów księgowych, pomimo korzystania z uprawnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1a pkt 2 uor, dotyczącego zaniechania zamieszczania na dowodzie księgowym części danych. Stanowiło naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b uor, który stanowi, że jednostka powinna posiadać, ustaloną przez kierownika jednostki, dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące: wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych.

(akta kontroli str. 120-121, 165-168, 173-185; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 227-335; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 111- 163, 755-802)

Prezes Zarządu Fundacji podała, że brak dekretacji na dowodach księgowych wynikał z techniki dokumentowania zapisów księgowych oraz stosowanego systemu księgowego (oprogramowania), który daje możliwość wygenerowania wydruku zawierającego wszystkie elementy wskazane w art. 21 ust. 1a uor. Wprowadzonym dokumentom nadawane są numery identyfikacyjne wskazujące miejsce, pod którym dokument został ujęty w księgach rachunkowych. Polityka rachunkowości sporządzona była przed wejściem przepisów uor, które umożliwiają stosowanie opisanej metody dekretacji dokumentów. Obecnie prowadzone są prace nad jej aktualizacją w zakresie wynikającym ze zmian w uor oraz istniejących rozwiązań technologicznych.

(akta kontroli str. 149-155, 160-168, 173-182; CD nr 5 str. 411-487 pliki: 161-163, 522)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy podkreślić, że możliwość zaniechania zamieszczania na dowodach księgowych danych, o których mowa m.in. w art. 21 ust. 1 pkt 6, jeżeli wynikają one z techniki dokumentowania zapisów księgowych, wprowadzono do uor z dniem 1 stycznia 2002 r.⁴⁹, tj. przed dniem wejścia w życie polityki rachunkowości obowiązującej w Fundacji (od 1 stycznia 2004 r.).

5. W badanych Projektach nie wyodrębniono ewidencji analitycznej wydatków gotówkowych ze środków dotacji (tj. do kont :100-14-1-1 i 100-14-1-2⁵⁰), co było niezgodne z art. 152 ust. 1 ufp. Zgodnie z art. 152 ust. 1 ufp jednostki, którym została udzielona dotacja, o której mowa w art. 150 i art. 151 ust. 1 ufp, są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej wydatków dokonywanych z tych środków.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że w ewidencji księgowej wyodrębnione zostały konta analityczne do ewidencji wydatków gotówkowych dotyczące badanych Projektów. *Takie wyodrębnienie podyktowane było zaewidencjonowaniem wszystkich wydatków gotówkowych w ramach projektu. Nie mieliśmy doświadczenia i nie zdawaliśmy sobie sprawy, że jest to tak istotne, aby dodatkowo prowadzić odrębną ewidencję dotyczącą prowadzenia*

⁴⁹ Art. 21 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 16 lit. b ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. zmieniającej m.in. uor z dniem 1 stycznia 2002 r. (Dz. U. z 2000 r. nr 113 poz. 1186).

⁵⁰ Konto 100 „Kasa” służy do ewidencji środków pieniężnych w walucie polskiej, tj. gotówki znajdującej się w kasie Fundacji.

dotatkowego konta księgowego „kasa” w celu odrębnej ewidencji wydatków ponoszonych w gotówce (...) oddzielnie ze środków dotacji.

(akta kontroli str.173-189, 222-226, 236-250; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 60-63, 88-104, 544-547; CD nr 6 str. 483-487 plik: 6)

Nieprawidłowe prowadzenie ewidencji na kontach: 100-14-1-1 i 100-14-1-2 skutkowało tym, że operacje gospodarcze dotyczące refundacji środków w wysokości 3,3 tys. zł i 1,8 tys. zł nie miały odzwierciedlenia w prowadzonej ewidencji księgowej na ww. kontach.

Ze środków dotacji przyznanej w 2022 r. na Projekt *Ekoturystyczny szlak* (moduł II) i zgromadzonej na wyodrębnionym rachunku bankowym na ww. Projekt, Fundacja opłaciła rachunek w kwocie 3,3 tys. zł⁵¹ z tytułu administrowania stroną www.revitalizare.eu dotyczący Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) Refundacji dokonano w formie gotówkowej ze środków dotacji na Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast*.

(akta kontroli str. 156-164, 190-196, 205-221, 236-250; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 94, 176; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 198, 213, 221, 316, 522, 607; CD nr 6 str. 483-487 plik: 13)

Ponadto rachunek z tytułu należności za autorskie opracowanie graficzne materiałów szkoleniowych (prezentacji) w kwocie 1,8 tys. zł⁵² został opłacony ze środków dotacji (przelewem) na Projekt *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) i następnie zrefundowany w formie gotówkowej ze środków własnych Fundacji.

(akta kontroli str.108-113, 183-189, 197-204; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 180-185; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 105-110)

Prezes Fundacji wyjaśniła, że refundacja środków nastąpiła w formie gotówkowej. Fundacja nie posiada dokumentów potwierdzających dokonanie zwrotu ze środków własnych, ponieważ rozliczenia gotówkowe dokonywane były w ramach jednej kasy dla obu Projektów.

(akta kontroli str. 108-113, 156-164, 183-221, 236-250; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 180-185; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 105-110, 198, 213, 221, 522; CD nr 6 str. 483-487 plik: 13)

Zdaniem NIK niewyodrębnienie szczegółowej ewidencji księgowej dla wydatków gotówkowych ponoszonych ze środków dotacji, skutkowało brakiem przejrzystości dokonywanych rozliczeń i uniemożliwiających identyfikację poszczególnych operacji finansowanych ze środków dotacji.

6. Fundacja nie udokumentowała osiągnięcia zadeklarowanych w sprawozdaniu z realizacji Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I) dwóch z 12 wskaźników rezultatu wskutek nieprzechowywania dokumentacji projektowej zgodnie z § 8 ust. 2 umowy dotacji. Dotyczyło to następujących wskaźników:

- liczby logowań i pobrań publikacji informacyjnych oraz materiałów edukacyjnych i promocyjnych w formacie pdf, w tym poradnika *Rewitalizujemy nasze miasto* w wersji elektronicznej pdf (rezultat nr 7). W ofercie określono, że źródłem danych służących do pomiaru wskaźnika była statystyka użytkowników stron www. Wskaźnik rezultatu

⁵¹ Rachunek do umowy nr 08/UZL/MSZ/MD/REVIT/2022.

⁵² Rachunek do umowy nr 04/UOD/MSZ/MD/REVIT/2022 i oznaczony informacją, że wydatek został poniesiony ze środków własnych Fundacji.

w sprawozdaniu został określony jako 539 wejść⁵³ stanowiących łączną ilość logowań i pobrań informacji ze strony Projektu;

- liczby wejść na stronę projektu i fanpage oraz w mediach społecznościowych (rezultat nr 8). W ofercie określono, że źródłem danych służących do pomiaru wskaźnika była statystyka użytkowników strony internetowej, ilość „polubień” materiałów w mediach społecznościowych, statystyka dotarcia informacji i reklamy do odbiorcy. Wskaźnik rezultatu w sprawozdaniu został określony w liczbie 10 565 wejść⁵⁴, z czego: 7 972 wejścia na strony w mediach społecznościowych, tj. Facebook, Instagram, YouTube oraz 2 539 wejścia na stronę internetową projektu.

(akta kontroli str. 110-119, 173-182, 205-211, CD nr 5 str. 411-482 pliki: 1-8)

Zgodnie z § 8 ust. 2 umowy nr DWR/PPR 2022/020/3/2022, Zleceniobiorca zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją projektu przez pięć lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym nastąpiło zakończenie realizacji projektu.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że nie dysponuje zrzutami statystyk wejść na stronę internetową projektu na koniec 2022 r. i obecnie nie może wygenerować statystyk za ten okres. Dane ujęte w sprawozdaniu zostały przekazane przez administratora strony. Ponadto w wyniku niedopatrzienia i z pośpiechu, nie zarchiwizowano strony www projektu potwierdzającej wykonanie rezultatu 7 i 8 na koniec 2022 r.

(akta kontroli str. 110-119, 173-182, 205-211; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 229)

W trakcie trwania kontroli dla udokumentowania rezultatu nr 8 Fundacja wygenerowała za okres od 1 września do 31 grudnia 2022 r. potwierdzenia w ilości 7 099 wejść na stronę Facebook oraz przedłożyła aktualne⁵⁵ statystyki wejść na stronę projektu: 2 315 w wersji rumuńskiej i 2 968 w wersji polskiej. Dla rezultatu nr 7 przedłożono aktualne statystyki wejść na stronę, tj. dla wersji rumuńskiej 472 wejścia oraz 534 wejść dla wersji polskiej.

(akta kontroli str. 205-211; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 229)

W ocenie NIK ze względu na brak archiwizacji danych zgodnie z przepisami umowy dotacji nie można jednoznacznie potwierdzić, że wskaźniki zostały osiągnięte na zadeklarowanych w sprawozdaniu końcowym poziomach (dla rezultatu nr 7 - 107,8% i dla rezultatu nr 8 - 105,7%).

7. Fundacja nie wywiązała się z części obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 1 pkt 1, 5 i 6 oraz ust. 6 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych oraz § 9 ust. 1 umów dotacji dla Projektów: *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) i *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I), tj.:
 - nie umieszczono w materiałach medialnych opublikowanych w latach 2021-2023 na stronach internetowych oraz na YouTube dotyczących Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) znaku graficznego „Polska pomoc”, co było wymagane w pkt 1.4 załącznika nr 7 do umów dotacji, który stanowił, że znakowaniu podlegają wszelkie materiały promocyjne wytworzone w ramach projektu;
 - nie podano na wytworzonych publikacjach i materiałach informacyjnych, promocyjnych oraz szkoleniowych linków do stron o pomocy rozwojowej,

⁵³ Zakładany w ofercie wskaźnik wynosił co najmniej 500 wejść stanowiących łączną liczbę logowań i pobrań ze strony Projektu.

⁵⁴ Zakładany w ofercie wskaźnik wynosił 10 000 wejść na stronę Projektu i fanpage oraz w mediach społecznościowych.

⁵⁵ Na dzień 10 lipca 2024 r.

- co było niezgodne z pkt 1.9 załącznika nr 7 do umów badanych dotacji, który określa, że w materiałach oznakowanych znakiem graficznym „Polska pomoc” wymagane jest również podawanie adresu strony internetowej www.gov.pl/polskapomoc lub www.gov.pl/polishaid;
- nie umieszczono barw RP, godła RP wraz z nazwą zadania na stronie Fundacji oraz nie podano wartości finansowania, całkowitej wartości oraz krótkiego opisu na stronie Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I), co było niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych oraz pkt 1.16 załącznika nr 7 do umowy dotacji określającym, że podmioty, które otrzymały środki finansowe na realizację projektów z zakresu współpracy rozwojowej zobowiązane zostały do zamieszczenia na swojej stronie internetowej: barw Rzeczypospolitej Polskiej i wizerunku godła Rzeczypospolitej Polskiej, znaku graficznego „Polska pomoc”, informacji o treści: „Projekt współfinansowany z budżetu państwa w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP” wraz z nazwą zadania, wartością finansowania lub dofinansowania oraz całkowitą wartością zadania oraz krótkim opisem zadania;
 - nie zaktualizowano zamieszczonych na stronie internetowej Fundacji informacji o wartości finansowania przez MSZ, całkowitej wartości Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) podając tylko wartość zadania z 2021 r. oraz nie zamieszczono na stronie internetowej Projektu barw RP oraz godła RP, co było niezgodne z § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych oraz pkt 1.16 załącznika nr 7 do umów dotacji;
 - nie umieszczono adnotacji: „Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiona z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP” w przewodniku turystycznym opublikowanym na stronie internetowej Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III), w materiałach promocyjnych i informacyjnych np. folder, ulotka dla obu Projektów, co było niezgodne z pkt 1.20 załącznika nr 7 do umów dotacji, który określał, że w publikacjach i innych tekstach drukowanych i elektronicznych informację o źródle finansowania należy uzupełnić dopiskiem: „Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiona z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP” w odpowiedniej wersji językowej.

(akta kontroli str. 173-182, 190-202, CD nr 1 str. 309-334 pliki: 31-37, CD nr 2 str. 335-336 pliki: 7-14; CD nr 3 str. 337-366 pliki: 87-97; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 204-207, 210-211, 214-215; CD nr 7 str. 490-491 pliki: 1-15)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśniła, że w materiałach medialnych (reportażach) dotyczących Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) *skupiono się głównie na przekazie słownym i treści. Wydawało się, że sam materiał jest tak wymowny i przedstawia realizację projektu, że znak graficzny przeoczono.* Na materiałach szkoleniowych, promocyjnych oraz informacyjnych nie umieszczano linków do stron o pomocy rozwojowej oraz adnotacji, że publikacja zawiera poglądy autora, ponieważ skoncentrowano się tylko na dwóch głównych elementach oznakowania, tj. znaku graficznym „Polska pomoc” oraz opisie słownym o źródle finansowania. Informacja o wartości otrzymanej dotacji oraz całkowitej wartości Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* była zamieszczona na stronach fundacji. W toku odnowienia layoutu⁵⁶ stron fundacji została zdjęta i na skutek przeoczenia nie zamieszczona ponownie na nowych stronach.

⁵⁶ Layout - projekt układu graficznego publikacji tradycyjnej lub elektronicznej.

Na stronie internetowej Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) skupiono się tylko na kwocie przyznanej dotacji na pierwszy moduł i w wyniku przeoczenia nie zaktualizowano informacji o całkowitej wartości zadania. W zakresie danych zamieszczonych na stronach internetowych skupiono się głównie na dwóch elementach – znaku graficznym „Polska pomoc” i informacji o finansowaniu, na skutek niedopatrzenia nie zamieszczono barw RP i godła.

(akta kontroli str. 173-182, 227-235; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 198)

W trakcie trwania kontroli Fundacja częściowo usunęła stwierdzone nieprawidłowości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Fundacji: barw i godła RP oraz informacji o wartości otrzymanej kwoty dotacji z MSZ, całkowitej wartości zadania oraz krótkiego opisu Projektu *Rewitalizacja mołdawskich miast* (moduł I). Treść przewodnika turystycznego opublikowanego na stronie internetowej Projektu *Ekoturystyczny szlak* (moduły I-III) uzupełniono o informację wymaganą w pkt 1.20 załącznika nr 7 do umowy dotacji.

(akta kontroli str. 173-182, 227-235; CD nr 5 str. 411-482 pliki: 6, 198)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonywanie zmian w harmonogramie projektu finansowanego ze środków dotacji po uprzednim poinformowaniu MSZ w trybie określonym w umowie dotacji.
2. Zapewnienie, aby na dokumentach księgowych *KW-wypłata* znajdował się podpis osoby odbierającej środki pieniężne, stosowanie do wymogu określonego w art. 21 ust. 1 pkt 5 uor.
3. Dokonywanie refundacji ze środków dotacji, z tytułu wydatków poniesionych przez członka Zarządu Fundacji, zgodnie z postanowieniami polityki rachunkowości.
4. Wprowadzenie w polityce rachunkowości uregulowań dotyczących stosowanej techniki dokumentowania zapisów księgowych.
5. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej dla wydatków gotówkowych dokonywanych ze środków dotacji z MSZ w sposób umożliwiający identyfikację każdej operacji księgowej, stosowanie do wymogów określonych w art. 152 ust. 1 ufp.
6. Zapewnienie przechowywania dokumentacji projektowej potwierdzającej osiągnięty poziom wskaźników rezultatu w sposób określony w umowie dotacji.
7. Wywiązywanie się ze wszystkich obowiązków informacyjnych określonych w rozporządzeniu w sprawie działań informacyjnych oraz w umowach dotacji zawieranych z MSZ.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, wrzesień 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
p.o. Dyrektor
Bogdan Skwarka

Kontroler
Wanda Jeziorska
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis